

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor	Correspondințele se adresează redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	„FOAIA DIECESANĂ“
„ „ „ pe 1/2 an 5 „		iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la
„ România și străinătate pe an 14 franci		ADMINISTRAȚIA
„ „ „ - pe 1/2 an 7 „		Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Dispute cu Nazarenii

IV. Despre botez în genere

(Continuare)

Eu: Cuvântul *învățacel* în Testamentul nou vine înainte cu două înțelesuri: odată cu înțelesul de învățacel desăvârșit, următoriu esemplar, cum ar trebui să fie, dar cum nimenea nu este încă. Acest înțeles îl are cuvântul în locurile, ce le pomeniș D-Ta acum. Dar mai sunt și alte locuri multe, în cari cuvântul *învățacel* are înțelesul de următoriu simplu al lui Cristos, de membru al bisericii lui, de creștin -- fără privire la dispoziția (tocmirea) inimei lui. Despre acei mulți învățacei, cari după Ioan IV, 1 îi făcea și boteza Isus se zice: „Mulți din învățaceii lui au zis: greu este cuvântul acesta, cine poate să-l audă? Iar Isus a zis: sunt unii din voi, cari nu cred. Că scia Isus din început, cari sunt ceice nu cred,” (Ioan IV, 60—66). Tot învățacei ai lui Isus ori creștini se numesc și acei doispezece bărbați din Efes, cari primiseră numai botezul lui Ioan, dar nu pre Duhul sf. (Fapt. apost. XIX, 1—19). Apoi când ni-se spune (Faptele apost. XI, 26), cumcă învățaceii mai întâiu în Antiohia fură numiți creștini, cine nu înțelege: că amândouă aceste nume: *învățacei* și *creștini* au acelaș înțeles, că amândouă înseamnă membrii ai bisericii ori cât de deosebită ar fi inima lor. În acest înțeles de obște zice Domnul: „Faceți învățacei toate popoarele”, adecă: „faceți-le membri bisericii, sau creștini”.

Nazareanul: Dar pruncul sugătoriu și preste tot nevêrstnic nu se poate face nici măcar membru simplu al bisericii sau creștin, căci el nu poate înțelege nici o învățatură, nici o disciplină.

Eu: Cu mîntea firesce că nu; cu inima însă poate primi el fără îndoială, precum voiu arêta mai târziu, cele dintăiu mișcări ale Duhului lui Dumnezeu, cele dintăiu incurgeri ale creșterii creștinesci. Căci harul lui Dumnezeu, care previne, chiar prin botez voiesce să lege de inima pruncului lucrarea sa de a-l face plecat și primitoriu pentru disciplina și învățatura creștinească, ce are să urmeze după aceea.

Nazareanul: Învățătura trebuie să se împărtășască numai înainte ori și deodată cu botezul, dar nici odată nu trebuie împărtășită după botez. Altcum nu se face învățacel din acela.

Eu: Vrei D-Ta, să scî mai bine decât Domnul? El spune apriat, zicînd: „Mergînd faceți învățacei toate popoarele, botezându-i... și învățându-i...” Cu alte cuvinte învățacei se fac prin două mijloace și anume prin botez și prin învățatură. Dintre acestea cel dintăiu, care pune fundamentul, este botezul. Chiar și numai împrejurarea, că el vine înainte mai întăiu în cuvintele de așezare, este o dovadă de ajuns pentru botezul pruncilor. Dacă atunci, când a dat apostolilor porunca despre botez, Domnul Cristos ar fi avut în vedere numai oameni mari dintre Iudei și Păgâni, el de sigur le-ar fi zis: „Faceți învățacei, învățându-i mai întăiu și apoi botezându-i”. Dar fiindcă el zice tocmai întors adecă întăiu: *botezați* apoi *învățati*, așa se învederează, că el are aici în vedere numai pruncii născuți din popoare deja încreștinate, că el netezește calea pentru introducerea botezului pruncilor în biserica sa viitoare.

Nazareanul: Dacă ar fi adevêrat, că Domnul Cristos pentru aceea a pus aci cuvântul *botezând* înainte, iar cuvântul *învățînd* în urmă, fiindcă a voit să netezească calea pentru introducerea botezului pruncilor, atunci pentru-ce pune el la evangelistul Marcu cap XVI, 15—16 cuvântul *a crede* înainte, iar cuvântul *a boteza* în urmă, căci zice: „Celce va crede și se va boteza, se va mîntui, iar celece nu va crede, se va osîndi”? Oare nu chiar pentru aceea, ca noi să înțelegem, că învățătura, din care singură isvoresce credința, trebuie să apuce neapêrat totdeauna înaintea botezului?

Eu: Deoarece în locul dela evang. Mateiu (XXVIII, 19), cum sună el în textul original, cuvântul *botezând* se află pus înainte și cuvântul *învățînd* în urmă; iar în locul dela evangelist. Marcu (XVI, 16) cuvântul *a crede* se găsește pus înainte și *a boteza* în urmă; așa pare, că între aceste două locuri biblice ar fi contradicere cu privire la întrebarea: cu care din aceste două

mijloace are să se înceapă încreștinarea? Cu botezul ori cu învățarea și credința? Dacă vom cerceta însă mai adânc, care este punctul de vedere, din care pleacă Domnul în locul dela Marcu, apoi care este acela, din care pleacă în locul dela Mateiu, ne vom convinge îndată, că nu este nici o contradicție, fiindcă trebuința de a pune într'un loc *credința* înainte, iar în celalalt *botezul* înainte, a cerut-o neapărat deosebirea, ce se află între cele două puncte de vedere, din care a vorbit Domnul.

Să cercetăm mai întâiu punctul lui de vedere în locul dela Marcu. Aici el rostese așa: „*Mergeți în toată lumea și vestiți evanghelia la toată făptura. Celce va crede și se va boteza, se va mântui, iar celece nu va crede se va osândi*“. Prin aceste cuvinte el încredințează apostolilor misiunea de a vesti evanghelia în toată lumea, Iudeilor și Păgânilor de atunci, sau — ca să mă exprim alt cum — îi face misionari. Deoarece misiunea aceasta avea de lucru firesc tot cu oameni mari (vêrstnici), de sine se înțelege, că acestora nu li-se putea împărtăși botezul, dacă nu-l poftiau; iar dacă îl poftiau, tocmai prin aceasta dovedeau că ei au crezut în predica misionară și fiind astfel vrednici se botezau. De aceea Domnul prea natural a trebuit să pună aici *credința* înainte, iar *botezul* în urmă zicând: *celce va crede și se va boteza*. Va să zică el pune pondul pe credința, ce răsare din predica misionară și o arată pe aceasta ca *întâiul mijloc, rămânând botezul ca al 2-doilea mijloc de încreștinare*. Dintre aceste două mijloace cel mai trebuincios pentru mântuirea omului este fără îndoială credința, căci prin credință ne putem mântui și dacă ne-ar lipsi botezul; iar prin necredință perim chiar și botezați. De aceea și încunjură Domnul botezul, când încheie acest loc zicând: „*iar celece nu va crede se va osândi*“.

Să cercetăm acum și punctul de vedere locul dela evang. Mateiu. Aici Domnul zice: „*Datu-mi-s'a toată puterea în ceriu și pe pământ. Drept-aceea mergeți faceți învățării toate popoarele, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al sf. Duh, învățându-i să păzească toate, câte am poruncit vouă. Și iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului*“. Vezi, Domnul Cristos, care a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând, se declară aici pe sine serbătoresc de împărat, căruia se cuvine toată puterea cerească și pământească și așadar și stăpânirea preste toate popoarele pământului. De aceea el dă acum apostolilor porunca de a aduce la el — ca la împăratul lor — toate popoarele pământului. El rostese aici limpede și hotărît, cumcă nu voiesce să aibă numai o comunitate de puțini aleși, ci voiesce o societate de învățării, de creștini, o biserică creștină, carea să cuprindă toate popoarele întregi ale pământului fără deosebire de origine, de limbă, de gen și de vârstă, prin urmare și pe pruncii nevêrstnici. La această biserică a țintit el și prin mulțimea aceea de asemănări, ce le-a folosit mai înainte cu privire la împărăția

lui Dumnezeu, precum: asemănarea cu țarina de grâu și de neghină (Mat. XIII, 24—30), cu grăunțul de muștar (XIII, 31—32), cu aluatul femeii (XIII, 33—34), cu năvodul, ce se aruncă în mare (XIII, 47—48), cu nunta împărătească (XXII, 1—14) ș. a. Biserica aceasta de popoare au să-o înființeze și conducă apostolii și după aceea toți cei-ce vor păși în locul lor ca solii, trimișii, vestitorii săi până la sfârșitul lumii. Primirea de învățării a popoarelor în biserică aceasta are să se întemple mai întâiu prin botez și după aceea prin învățarea credinței pentru de a scîi ele să creadă și să păzească toate câte a poruncit el din neam, ce în neam se vede din cuvintele: „*Faceți învățării (creștini) toate popoarele, botezându-i... și învățându-i*“. Din desfășurarea, ce-ți făcui acum poți vedea, că punctul de vedere al Domnului este aici biserică compusă deja din toate popoarele încreștinate prin misiunea apostolească, ordonată la Marcu — cum vèzurăm. Acestei biserici dă el acum legea botezului pentru toate timpurile viitoare, poruncind rîspicat: mai întâiu a boteza în numele celor trei fețe ale sântei Treimi și apoi a învăța pe cei botezați. Va să zică îndată ce s'au botezat cei dintâiu oameni mari (vêrstnici) din Iudei și Păgâni și așa s'a înființat biserică cea dintâiu — prin misiunea apostolească, are să urmeze încreștinarea pruncilor, ce Dumnezeu va dărui acestor vèrstnici încreștinați însă așa, că pruncilor li-se împărtășese mai întâiu botezul și numai după aceea învățătura și cu aceasta credința făcându-se în chipul acesta trecerea la biserică universală de popoare, carea apoi i-se și face făgăduința aceasta: „*Și iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului*“. Aici dar se pune pondul pe botez și se arată el ca *întâiul mijloc, iar învățarea și credința ca al doilea mijloc de încreștinare*.

Așa trebuie pricepute, prietene, aceste locuri din s. Scriptură. De aci urmează, că nici mie nu mi-i iertat să zic, că încreștinarea trebuie să se înceapă totdeauna cu botezarea, căci altcum aș răsturna pe Marcu (XVI), unde credința și prin urmare și învățătura stă înainte de botez; dar nici D-Tale nu țîi iertat să zici, că încreștinarea trebuie să se înceapă totdeauna cu învățătura și credința, căci altcum ai resturna pe Mateiu (XXVIII), unde botezul stă înainte de învățare. În aceste două locuri Domnul ne dă să pricepem, că în anumite întemplări, când au adevă să se boteze Iudei și Păgâni, învățătura și deci și credința are să premerge botezului; în alte întemplări însă, când sunt adevă a se încreștina prunci de ai creștinilor, are să premerge botezul, iar învățătura și credința după aceea.

Nazareanul: Explicările D-Tale tot nu m'au clătinat încă în credința mea despre aceea, cumcă credința trebuie să premerge botezului, deoarece mai am și alte locuri în s. Scriptură, care îmi dau dreptul să țîn la aceea. Tocmai apostolul Petru mă întăresce în credința mea, fiindcă în cuvântarea sa din ziua a 50-a zice: „*Pocăiți-vè și să se boteze fiecare din voi întru numele lui Isus Cristos*“ (Fapt. apost. II. 38). Așa

dar înainte de botez trebuie a se face pocăință și la botez a se mărturisi credința în Isus Cristos; amândouă acestea însă sunt cu neputința pruncilor nevêrstnici și de aceea nici nu sunt de botezat.

Eu: Înțelegerea, ce faci D-Ta din locul acesta, e prea grăbită. D-Ta zici, că celce se botează trebuie să se pocăiască înainte d'a se boteza, ca și când Petru prin cuvintele „*pocăiți-vă*” ar fi răspuns la o întrebare ca aceasta: „*ce trebuie să facem, ca să fim botezați*”. N'a fost așa însă întrebarea Iudeilor botezați în număr de 3000 ei altcum, anume: trecând prin inima lor ca o săgeată imputarea apostolului Petru, că ei au restignit pe Cristos (Mesia), așa întrebau: „*Bărbați frați! ce să facem?*” Iar Petru prin cuvintele „*pocăiți-vă*” nu vrea să zică alta decât aceasta: *Pară-vă rău de ceea ce ați făcut și lăsându-vă de îndărătnicia voastră primiți cu credință harul lui Cristos spre a vă mântui*. Aceasta și trebuie firesce să se pretindă totdeauna dela necreștinii mari (vêrstnici) ca o condițiune premergătoare botezului și o și pretind preoții și preste tot misionarii bisericii noastre, precum și ai celorlalte biserici creștine oterodoxe — dela Iudei, Păgâni și Turci înainte de a-i boteza. Altcum stă lucrul însă cu botezul pruncilor noi născuți ai creștinilor. Dacă Iudeii și Păgânii trebuie mai întâi să se lapede de îndărătnicia, cerbicoșia și răutatea lor veche și să fie ca pruncii pentru d'a putea intra întru împărăția lui Dumnezeu, atunci pruncii sugători — fără a lua în socotinta germeul înăscut al păcatului — nu sunt cuprinși încă de nici o răutate conșciută, de care ei ar avea să se curețe prin pocăință. Dacă aceia, cari stau afară de creștinătate, trebuie să se scape de neamul cel îndărătnic (v. 40), atunci pruncii sunt născuți în sinul bisericii creștine chemați de Dumnezeu, puși sub influința sântului Duh. Dacă amândouă întâmplările sunt așa de deosebite, atunci și condițiunilor botezului pentru fiecare din ele sunt firesce deosebite și nu sunt asemenea; căci altele sunt acestea pentru botezul necreștinilor vêrstnici și altele pentru botezul pruncilor nevêrstnici născuți din creștini și anume: *pentru cei din-tâin se cere lăpędarea de răutatea și îndărătnicia lor de până atunci și îmbrățișarea credinții în evangelia lui Cristos înainte de botez; iar pentru cei din urmă se cere la botez garanță, cumcă ei vor fi crescuți sub disciplina și în învățătura creștinească și vor deveni învățacei credincioși ai lui Cristos. Iar această garanță o dau în prima linie părinții creștini, cari doresc și cer chiar botezarea pruncului, și în a doua linie o dau nașii, cari în numele finului (prunc) fac serbătorește lăpędarea de Satan și de toate servițele lui și — mărturisirea credinței creștinesci*. De aceea biserica noastră nici nu botează pruncii de păgâni sub ascuns, pe sub mână, adecă fără scierea părinților. Un asemenea botez îl socotesce ca de o profanare (spurcare) și batjocurare a s. taine a botezului, fiindcă pruncii botezați pe sub ascuns crescând și mai departe în păgânătatea și rătăcirea părinților lor, fără disciplina

și influința duhului creștinesc, care stăpânesce numai în familia creștină, nu mai devin nu mai pot deveni creștini nici odată.

Nazareanul: Numai cu garanță (chezășia), cumcă botezatul va ajunge să fie în viitoriu un creștin bun, nu se mulțămesc apostolii, ci cer ca înainte de botez ei să dovedească credință și pocăiață. Așa a cerut apostolul Petru dela cele 3000 de suflete de Iudei botezați în ziua a 50-a.

Eu: Conced să fie așa cum zici D-Ta, fiindcă ved, că nu vrei să pricepi cele-ce zisei eu acum. Dar ian să cercetăm mai serios ce fel de rod de pocăință și credință cere ap. Petru? Supune doară pe tot celce cere botezul vre unei cercetări (examen) despre întoarcerea (convertirea) și mărturisirea credinții sale spre a se convinge, dacă este destul de temeinică, cum pretind a face nazarenii? Nici decât; numai mărturisirea simplă, că Isus este Cristos (Mesia; vers 38) îi ajunge spre a boteza acele 3000 de suflete. Nu este așa, că nazarenii D-Tale n'ar boteza așa de curënd?

Nazareanul: Nici nu sunt nazarenii apostoli, ca cu o singură privire să poată cerceta duhurile, cum puteau apostolii.

Eu: Așa? Dar Anania și Sappira și alții mulți nu sunt oare dovezi de ajuns, cumcă apostolii pe lângă tot darul, ce aveau de a cerceta duhurile, nu vreau să zic, că au fost amăgiți, dar totuș botezau pe tot celce cerea botezul pe răspunderea lui? Ei se mulțamiau cu o voce pronunțată, fiindcă o învoire a inimii și a vieții se ajunge tocma prin botez și prin învățătura, ce urmează mai cu temoiu după aceea în evanghelie. Un început de pocăință și credință cereau ei — nu-i vorba — dela ceice se botezau nu numai pentru-că ei ascriau acestui început un preț mântuitoriu ci mai mult pentru-că ei găsiu în acel început o garanță, că cel odată botezat tocmai prin puterea grației botezului și a pătrunderii sale mai afunde în evanghelie va ajunge la coacerea unui bun învățacel, a unui creștin adevărat. *Deci tocmai garanța aceasta, cumcă botezatul va rămânea statornic în învățătura apostolilor* (vers 42), *se dă și la botezul pruncilor nevêrstnici ai creștinilor din partea părinților și a nașilor într'un chip adevărat și serbătorec, dintre cari deosebit nașii garantează prin răspunsurile date la întrebările, ce le pune lor preotul ca ministru al botezului*. Garanța aceasta, dată pentru prunc, suplinesce de ajuns garanța aceea, ce o cer apostolii dela ceice poftesc botezul în starea vêrstniciei (majorității) și așa condițiunile apostolesci ale botezului se observează acurat, dar nici de cât nu se calcă.

Nazareanul: Ba tocma se calcă acelea, căci apostolii botezau numai pe aceia, la cari aflau credință și încă o credință din toată inima. Vrei dovadă și despre aceasta? O găsec la Fap. apost. cap VIII, vers 37; ascultă numai, cum întreabă aci camerarul zicënd: „*Iată apă! ce mă oprește a mă boteza?*” Și acum apostolul Filip îi răspunde zicënd: „*Dacă crezi din toată inima ta, este cu puțință*”. Ce zici la aceasta?

Eu: Zic mai înainte de toate, că în toată Scriptura Testamentului nou acesta este unicul și singurul loc, unde se cere credința din toată inima*). Și dacă Filip în adevăr a făcut o așa pretensiune, a făcut-o de sigur pentru aceea, fiind-că cu puțin mai înainte el botezase pe Simon Vrăjitoriul, care n'a arătat nici măcar o scântie de credință curată și văzând aceasta voia să pășască la împărțirea botezului în viitoriu cu mai multă luare de samă.

Dar te rog înseamnă-ți bine ce răspunde camerariul la aceasta. El nu zice: „Cred din toată inima“, ci numai: „cred“, cum a răspuns și acel tată din evanghelie zicând: „Cred, doamne, ajută necredinței mele“. Și ia sama, te rog, ce face Filip. Îi refuză doară botezul, fiind-că credința lui nu e deplină, ci de abia acum a început a încolți? Ba nu, ci ea și cum ar fi simțit, că prea mult a cerut dela un nebotezat, îi împărțese botezul îndată.

Nazareanul: Cum? A cerut prea mult? Oare nu e de dorit, că toți cei-ce se botează să arete credință din toată inima?

Eu: Ba da; însă alta este a dori și alta a cere. Dela acela, căruia s'a dat puțin, să se ceară puțin. Dela celce n'a primit încă botezul și prin el darul sântului Duh, dela celce a auzit abia numai o scurtă vestire despre Cristos, să nu se ceară îndată o credință din toată inima. Dacă el are și numai atâta credință cât să poftască voios și fără prefacere botezul, acesta nu trebuie să i-se refuze. Despre aceasta ne învață însuș pășirea Domnului Cristos și a apostolilor. Dacă Domnul botezase chiar și învățacei de aceia, despre cari el scia din început, că nu erau credincioși (Ioan VI. 64), apostolii de sigur nu s'au arătat mai aspri decât învățatoriul lor; și ei împărțeau botezul fiecărui om, care arăta voie sinceră și nefățarnică cătră aceasta, fiecărui om, care era prins de Cristos și se mărturisia de învățacelui lui. Pe unul ca acesta îl botezau ei pe răspunderea lui de a fi osândit ca Anania, Saplira, Simon, dacă n'ar fi cu inima curată; harul botezului împreună cu celelalte mijloace de zidire, ce urmează după aceea îl vor introduce mai afund în viața credinții, în credința din toată inima. Credința aceasta coaptă o așteptau apostolii ca un rod (fruct) al botezului, dar n-o cer ca condițiune înainte de botez. Aceasta rezultă netăgăduit din Fapt. apost. De ar fi cerut apostolii dela ceice se botează o credință atât de coaptă, atât de înaintată în cunoștință și probată în viață, cum fac nazarenii, ar fi trebuit să și țină ei înainte de fiecare botez un învățământ cu d'amăruntul, continuat timp mai lung“.

Nazareanul: Aceasta ei o și făcură, căci în Faptele apostolilor cap VIII, vers 12, așa stă scris despre Samarineni: „Iar dacă au crezut lui Filip celuice le-a binevestit (predicat) de împărăția lui Dumnezeu și de numele lui Isus Cristos, s'au botezat bărbați și femei“;

*) Între învățați e părerea, că vers. 37 din cap. VIII din Fapt. apost. nu e scris de Luca; în cele mai vechi manuscrise nu se află.

de unde se poate vedea, că apostolul Filip le-a ținut un șir lung de predici (învățături) înainte de a-i boteza.

Eu: Aceasta e o presupunere simplă a D-Tale; în textul original, ce mi-l citești, nu stă nimic despre vr'un șir lung de predici, ce le-ar fi ținut Filip. Dar și dacă am concede, că în unele întâmplări, când adevărații erau trândavi cu inima a crede predica (învățătura), a trebuit să se continue aceasta mai lung, timp; — totuș aceasta nu restoarnă regula statorită, după care apostolii la auzitorii cu voie se mărginiau la o singură mărturisire scurtă despre Cristos și pășiau la botezarea lor fără învățământ mai lung. Învățătura cu d'amăruntul și mai afundă urma abia după botez. Așa aflăm, că sa întâmplat deloc în ziua a 50-a, când s'a pogorit Duhul st. preste ei. După o sigură cuvântare a Apostolului Petru se botează în aceea zi 3000 de suflete și abia după aceea se împărțese acestora învățământul creștinesc cu d'amăruntul (Fapt. apost. II. 42). Tot așa ține apostolul Petru după vindecarea schiopului din nascere numai o singură cuvântare cătră popor și îndată pășese la botez așa, că numărul bărbaților botezați crescă la 5000 (Fapt. apost. IV. 4). În sfârșit n'a urmat oare tot așa în urma unei singure mărturisiri evanghelice -- botezul camerariului din Arabia, botezul lui Cornelie și al casei lui, botezul Lidiei și al temnicerului din Filipi dimpreună cu toți ai lor? Dar fie destul aceste exemple. Cine nu vede la întâia privire, cât de mult se deosebesce procederea (pășirea) apostolilor, cari numai după o scurtă mărturisire pășiau repede la botez, -- de procederea Nazarenilor, cari amâna și trăgănează botezul până când cel ce se botează a învățat și cunoasce deplin învățătura creștinească, a dat dovezi, că o crede din toată inima, și a dat și probe învederate de pocăință, trăgându-și astfel botezul un șir lung de ani?

Nazareanul: Dacă nazarenii ar fi apostoli, și ei ar putea păși așa repede la botez. Dacă ar fi plini de Duhul sânt ca apostolii; dacă ar fi ajutați de puterea minunilor ca aceștia, ca să poată produce în auzitori prin o singură vorbire un efect, o convingere atât de puternică, încât aceștia să se converteze și lumineze așa de lesne și fundamental, atunci ar putea și nazarenii să boteze fără întârziere pe atari auzitori.

(Va urma)

Când s'a întemeiat orașul Caransebeș și ce știm din trecutul lui?

(Continuare)

Și în ce privește legea sau religiunea, majoritatea absolută a locuitorilor au fost de lege greco-orientală, adică de legea dreptmăritoare; însă undele curentului catolic, iar de când s'a ivit și s'a întărit protestantismul, undele curentului protestant a atins și biserica noastră dreptmăritoare răpindu-i cu forța unii dintre credincioșii ei, după cum vom vedea mai târziu.

Dar farmecul bisericii noastre a ferit biserica noastră de pierderi mari, căci chiar și nobilimea prefera de multe ori ași perde chiar averea și viața de cât a întoarce spatele logii strămoșești. Despre aceasta ne convinge un rescript al lui Sigismund din anul 1428, prin care întărește ordinațiunea antecesorului său, a lui Ludovic cel Mare, referitoare la convertirea Românilor, căci — precum se zice în rescript — cu părere de rău a înțeles, că în comitatul Severin (în districtele Sebeș, Mihald etc. și în Hatseg) sunt nobili și chineji »schismatici«, cari țin popi *shismatici* și seduc poporul cel simplu; deci însăreinează pe minorii și pe franciscanii din Sebeș, Hatseg și Orșova, (fratres ordinis minoris S. Francisci Confessoris) să vegheze, ca să nu-și țină nici un nobil sau chinez vre-un popă schismatic, căci altcum își perde averea, carea o va sechestra castelanul cetății Sebeș. Castelanul să nu sufere în districtul său pe nici un popă Român; între catolici și între schismatici (Români) nu este iertat să se facă căsătorie; copiii trebuie să se boteze prin preoți catolici (ut quilibet nobilium et Kensorum vel etiam rusticalium personarum faciet suos infantos per catholicos sacerdotes baptisare).

Mai departo se zice, că cel-ce își va boteza copiii prin popă schismatic, își perde averea; unui astfel de popă nu este permis să petreacă în districtul Sebeș, Hatseg. (Acesto ni le spune Hunfalvy în opul său „Dio Rumänen und ihre Ansprüche“ la pag. 124, citând după „Loges ecclesiasticae“ v. III 405. de contele Ign. Battyányi)

Este simptomatică aceasta ordinațiune din mai multe puncte de vedere. Ea dovedește, că în localitățile și ținuturile amenințate prin ordinațiunea regelui, schismaticii adecă Români orientali erau în majoritate și catolicii pe lângă toată puterea papală și pe lângă toate casele lor de misionari rădicate în toate părțile locuite de Români, erau în stare de apărare. Să vede, că și erau foarte mulți popi Români și se încheiau foarte multe căsătorii între orientali și apuseni. Ordinațiunea este simptomatică și pentru-că ne arată positiua grea, în care se aflau Regii. Papa pretindea de la ei în prima linie zăi întru convertirea celor de lege orientală (schismatici). Regii erau constrinși să dea astfel de ordinațiuni; dar se pare, că Sigismund nici el nu a luat ordinațiunea prea în serios, căci altcum nu ne putem închipui, cum Sigismund se razimă mai ales pe brațele acostor „eretici“ cei-ce nu sunt de lege dreaptă „cari fiind la frontiera țării suferă mult prin dese invasiuni ale Turcilor, deci îi scutește pe aceștia de ori-ce dare«, precum ne spune o altă ordinațiune a lui Sigismund, întărită mai târziu și de Vladislav II.

(Va urma)

Convocare

Adunarea generală din acest an a Reuniunii învățătorilor rom. gr. or. dela școlile confesionale din diecesa Caransebeșului, conform § 17 din statute **se convoca în Baile-Erculane pe zilele Duminecă și Luni, la 31. August și 1. Sept. st. v. (13., 14. Sept. st. n.) a. c.**

La această adunare se invită:

- a) P. T. Domni membrii fundatori, ordinari, ajutatori și onorari ai Reuniunii.
- b) P. T. Reuniunii învățătoresci române.
- c) Toți iubitorii de înaintare școlilor și a învățământului poporului nostru român.

Programul adunării:

A) Duminecă, în 31 August (13 Septemvre)

Sedința I (Înainte de amiază)

1. La 8½ ore dimineața asistarea la celebrarea s. liturgii, împreună cu chemarea Duhului sânt.
2. La 10 ore deschiderea adunării.
3. Presentarea rapoartelor și a altor exhibite incurse.
4. Alegerea comisiunilor.

Sedința II (După amiază la 4 ore)

5. Disertațiuni.

B) Luni, în 14. Septemvre

Sedința III. Înainte de amiază)

6. Referadele comisiunilor.
7. Defigerea locului pentru proxima adunare generală.
8. Propuneri.
9. Alegerea funcționarilor și a comitetului Reuniunii pe a. 1903/4.
10. Alegerea comisiunii pentru autenticarea protocolului.
11. Încheierea adunării.

Lugoj, din ședința comitetului ținută la 16/29 Iulie 1903.

Traian Hențu
vice-președinte

Ioan Marcu
notar general

Varietăți

Ziua Maiestății sale a Împăratului și Regelui nostru a fost sărbătorită cu pompa cuvenită. În biserica catedrală s'a oficiat *Doxologia* de către Î.P.C. Sa Domnul Arhimandrit și Vicariu episcopesc *Filaret Musta*,

asistat de P. C. S. Domnul protosincol *Dr. Iosif Traian Badescu*, asesorul consistorial *Spiridon Sandru* și preoții locali *Ioan Stoian* și *George Buru*. La acest act au asistat reprezentanții autorităților locale și popor. Despre serbarea bisericească a numitei zile am primit rapoarte din toate părțile diecesei.

Inscrierile la Institutul teologic din loc se țin în 1. 2. 3. Septembrie v. a. c. Taxele ce să plătesc sunt 28 cor. pentru ceice vin întâia dată și 24 cor. pentru ceialalți. *Direcțiunea*.

O veste imbucurătoare. Lângă izvorul din Valea Godinova de lângă Bocșa se intezionează rōdicarea unui lăcaș sfânt întru mărirea lui Dumnezeu. Acuma se zidesce acolo o căsuță, despre care ni-se raportează următoarele: Cu ajutorul lui Dumnezeu s'a adunat materialul de lipsă pentru facerea casei. Sâmbătă în 26 Iulie a. c. evlaviosul și mult iubitul Constantin Stancoviciu din Bocșa Montană, a orânduit 8 lucrători să sape fundamentul casei, cari începând dela oarele 3 p. m. l-au finit pela oarele 9 seara. Luni dimineața în 28 Iulie avurăm fericirea a pune peatra fundamentală la facerea casei după ce mai nainte s'a cetit rugăciunea de temelia casei din partea Prea On. Domn Macsim Popoviciu protopresbiter. La rugăciune au luat parte și Mult Stim. Doamnă Elena soția Dlui Protopop, precum și d-nii Costa Stancoviciu și George Drăgălina cu Doamna soție Ana ca membri fondatori, și alții. După terminarea rugăciunii prescise, Prea On. Domn protopresbiter adenc emoționat rostescce cu lacrimi de bucurie o rugăcinne pentru toți contribuenții, se roagă apoi, ca bunul Dumnezeu, care ni-a ajutat într'un timp așa scurt de am pūs temelia casei, să putem pune cât mai curēnd peatra fundamentală și locașului sânt. În urmă termină cu aceea, ca Dumnezeu cel atot puternic să desvoalte în creștini spiritul de jertfă, pentru înființanda mănăstire. La punerea petrei fundamentale a lovit cu ciocanul de 3 ori în numele sfintei Trăimi, dorind durată îndelungată casei de locuință, care să rămână neclintită ca stâncă de granit. Astfel s'a terminat actul la temelia casei. După terminare s'au împărțit din partea d-lui Constantin Stancoviciu franzele iară din partea d-lui George Drăgălina vin de pomană la lucrători. Aibă Prea On. Domn protopresbiter tractual mângăierea aceea duhovnicească, că prin și sub Prea On. Domnia Sa puturăm să începem un lucru așa sublim într'un timp așa scurt. Dumnezeu bunul să-l țină întru mulți și fericiti ani! Asemenea poftim și tuturor contribuenților înființandului lăcaș sânt. Bocșa-montană în 29 Iulie 1903. *Macarie Gușcă* monah.

Incendiul dela mănăstirea Agapia în România. La mănăstirea de călugărițe Agapia, din județul Neamț, a izbucnit Mați noaptea spre Mercuri în 5 Iulie pe la oarele 3 un puternic incendiu. Focul cu o repejune uimitoare și nutrit de un vânt puternic a cuprins toate casele, ce formează pătratul încunjurătoriu, arhondaricul cum și biserica cea mare. Panica a fost

enormă; lumea din mănăstire alerga în toate părțile după ajutoare. Inscințându-se autoritățile respective, s'au trimes imediat ajutoriu, pompierii din Peatra-Neamț, cari au sosit la fața locului și au reușit să localizeze focul, care din cauza vântului, ce sufla, lua proporții uriașe. La oarele 9 focul a fost localizat. Puternicul incendiu a distrus cu desăvîrșire întreg pătratul de case (chiliile), care încunjura biserica, apoi biserica cea mare și arhondaricul. Nu s'au putut scăpa decât câteva case ce erau mai de parte de biserică. Din cercetările, ce s'au făcut, s'a constatat, că focul, s'a iscat dela infirmeria mănăstirii, nu s'a putut însă dovedi din a cui nepăsare. Pagubele cauzate sunt foarte considerabile, căci din întreaga mănăstire pustiitoriu foc nu a lăsat decât o mică parte. Afară de acestea, întreg avutul călugărițelor, haine, așternuturi etc. toate au fost prefăcute în cenușă.

Convocare. În sensul §-lui 41 din statute, convocăm adunarea cercuală a despărțământului Torac al „Astrei”, pe ziua de Sântă-Marie-mare 15/28 August la 3 oare p. m. în comuna Ecica-română. Obiectele adunării: 1. Cuvēnt de deschidere. 2. Raportul cassariului despre starea cassei și prezentarea bugetului. 3. Alegerea unei comisuni, pentru censurarea raportului de cassă și a bugetului. 4. Alegerea unei comisuni pentru censurarea membrilor noi. 5. Eventuale disertațiuni, cari au să fie anuțate adunării cercuale cu 24 oare înainte de ținere. 6. Înființarea unei agenturi în Ecica-română. 7. Eventuale propuneri cu privire la prosperarea despărțământului. 8. Cuvēnt de închidere. Toracul-mic, la 3/16 August 1903. *V. Petroviciu* director. *Petru Mihaiu* notariu.

Concurs. Pe sama elevelor dela școala capitală confesională din loc, cari vor fi primite în internatul bisericeii ort. române din Logoj, se confer pentru anul școlariu 1903/1904 șese stipēndii de câte una sută coroane. Recurentele au să accludă la rugare: a) Atestat de botez; b) Atestat școlariu; c) Atestat de paupertate și d) Atestat medical. Terminul de recurgere este 15/28 August a. c. Potițiunile să se adreseze presidiului Dr. George Popoviciu. Preferință vor avea elevele din comitatul Caraș-Severin. *Dr. George Popoviciu* president.

Bibliografie

Învățământul pentru nobilitarea sentimentelor, studiu pedagogic după Dr. W. Rein, A. Pickel și E. Scheller, de *George Joandrea*, învățătoriu în Logoj. Editura autorului. Prețul 30 fil. Comandele se pot face la librăriile Coloman Nemeș, A. Auspitz și la autor în Logoj.

Licitațiune minuendă

În urmarea încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddto 26. Iunie a. c. Nr. 2342 B. se escrie licitațiune minuendă pentru repararea s. bisericeii din

Gavoşdia, protopresbiteratul Lugoşului cu preţul de esclămare 1254 cor 95 bani.

Licitaţiunea se va ţine în 10/23 August a. c. la oarele 11 a. m. în localitatea scoalei confesionale din loc.

Reflectanţii vor avea să depună nainte de licitaţiune vadiul de 10% în bani gata sau hârtii de valoare.

Specificatiunea de spese şi măsuri se poate vedea la oficiul parohial din loc.

Gavoşdia în 17 Iulie 1903. 3—3 [40]

Comitetul parohial.

În conţelegere cu mine: *Dr. George Popoviciu* protopresbiter.

Concurs

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi, că se revoacă concursul pentru ocuparea postului de preot din comuna **LIGHED**, publicat în numărul 31 a. c. al Foi Diecesane.

Redacţiunea

Pentru întregirea definitivă a postului învăţătoresc dela şcoala confesională răs. din **Calina**, protopresbiteratul Oraviţei, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata 600 cor. ca salariu învăţătoresc.
2. Cortel liber cu grădina de legumi sau 20 metri lemne în natură 80 cor.
3. 2 jugere de pământ.
4. 24 metri leme, din care are a se încălzi şi sala de învăţământ.
5. Pauşal pentru scripturistică 12 cor.
6. Pauşal pentru participare la conferinţele învăţătoresci 12 cor.
7. Pentru participare la înmormântări 80 fileri.

Recurenţii au a-şi subţerne recursurile — adresate comitetului parohial — Oficiului protopresbiterat al Oraviţei, având a se presenta în vre-o Duminecă s'au serbătoare în sânta biserică.

Calina din şedinţa comitetului parohial, ținută la 6 Iuliu 1903.

1—3 [46] *Comitetul parohial*

În conţelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza decisului Ven. Consistoriu diecesan se escrie de nou concurs pentru întregirea postului de paroh în parohia gr. or. română de clasa a II din **Dobriţa**, protopresbiteratul Panciovei, cu termenul de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană.“

Emolumentele :

1. Una sesiune parohială constatatoare din 34 jugere de pământ arătoriu, după care sunt a se purta sarcinile publice.
2. Cortel liber şi grădină conrespunzătoare.
3. Birul usuat în confiniul militar.

4. Stola statorită în mod provisor de Ven. Consistoriu diecesan şi de sinodul eparhial.

Doritorii de a ocupa acest post au să trimită suplicile instruate conform statutului organic şi regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial din Dobriţa, Prea onoratului Oficiu protopresbiterat gr. or. român al Panciovei în Satul Nou.

Recurenţii sunt poftiţi a se presenta, cu prealabilă concesiune a protopresbiterului, în sânta biserică română din Dobriţa în vre-o Duminecă sau serbătoare, dar nu în ziua alegerii.

Dobriţa, 14 Februarie 1903.

1—3 [47] *Comitetul parohial.*

În conţelegere cu mine: *Trifon Miclea* protopresbiter tractual.

Pentru întregirea definitivă a postului de învăţătoriu la şcoala conf. gr. or. română din comuna **Temeresci** se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

1. Salariu în bani gata 600 cor.
2. Pentru adunarea generală a reuniunii învăţătoresci 20 cor.
3. Pentru scripturistică 10 cor.
4. Pentru lemnele trebuincioase persoanei alesului sau 20 metri lemne în natură 80 cor.
5. Încălzirea sălei de învăţământ sau 10 metri lemne în natură aduse la şcoala 40 cor.
6. Pentru servitoriul şcoalei 20 cor.
7. Locuinţă liberă în edificiul şcoalei dimpreună cu folosirea grădinei intravilane în mărime de 400 m².
8. Folosirea extravilanului de 1200 m².

Alesul învăţătoriu este îndatorat a purta cantoratul în sânta biserică şi afară de biserică, având dela înmormântări 40 fil., cu litugie 1 cor.

Pentru serviţiile prestate înainte de ocuparea acestui post comuna nu acoardă alesului nici un altfel de emolument, decât cele indicate aici.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiile ajustate conform normelor din vigoare în termenul deschis la Oficiul protopresbiterat al Făgetului.

Comitetul parohial doresce, ca recurenţii să se presinte în vre-o Duminecă ori serbătoare în sânta biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Vor fi preferiţi cei cu cunoştinţe musicale.

Temeresci la 13 Aprilie 1903. 2—3 [45]

Comitetul parohial.

În conţelegere cu mine: *Sebastian Olariu* protopresbiter tractual.

Pentru îndeplinirea postului diaconal vacant din **Lugoş**, se escrie concurs cu termen de 30 zile socotit dela prima publicare în foaia oficioasă a diecesei.

Emolumentele sunt :

- a) Venitul sesiunii diaconale.
- b) Pentru agendele de notariu la sinod și comitet 300 cor.
- c) Remunerația din casa bisericii pentru ținerea a 15 cuvântări bisericești, la an 300 coroane.
- d) Remunerație din casa cultului pentru catichișațiune la școala capitală din loc, 10 oare la septemână, 400 coroane.
- e) Venitul stolar usuat.

Recurenții au să dovedească cvalificațiunea minimală proscrisă pentru candidații la parohii de clasa primă. Recursele instruate cu toate documentele necesare sunt a se subșterne Oficiului protopresbiteral gr. or. român din Lugoj până la termenul fixat. Recurenții sunt îndatorați a se presenta în vre-o Duminecă spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Dat din ședința comitetului parohial gr. or. român din Lugoj, ținută la 27 Faur 1903. 2—3 [42]

Dr. George Popoviciu

președinte.

Francisc Hoban

notariu.

In conțelegere ca oficiul protopresbiteral.

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Consistoriu diecesan ddo 22 Februarie 1903 Nr. 283 Sc. se escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. clasa I din **Bocșa-română** protopresbiteratul Bocșa-montană cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt :

1. Salariu învățătoresc 600 cor.
 2. Relut de lemne pentru învățatoriu 60 cor iar pentru încălzirea scoalei 30 cor la olaltă 90 cor.
 3. Pentru curățirea scoalei 80 cor.
 4. Pentru scripturistică 24 cor.
 5. Pentru conferințele învățătoresci și adunările generale învățătoresci 24 cor.
 6. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.
 7. Cortel liber în edificiul scoalei constătoriu din 3 chilii cuină, celar, pivniță, grajd.
- Folosirea grădinei intravilane și $\frac{1}{2}$ jug. grădină estravilană.

Pentru servicii prestate înainte de ocuparea definitivă a acestui post comuna bisericească nu acoardă nici un emolument.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subșterne suplicile de concurs adresate Comitetului parohial Prea On. oficiu protopresbiteral din Bocșa-montană și a se presenta în vre-o Duminecă sau serbătoare în s. biserică, dar nici de cum în ziua de alegere.

3—3 [41]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine **Macsim Popoviciu**
protopresbiter.

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Consistoriu diecesan ddo 24 Iuliu a. e. Nr. 2769 Șc. se escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala confesională gr. ort. română din **Dabos**, protopresbiteratul Buziașului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt :

1. Salariu în bani gata 540 coroane.
2. Doauă jugere de pământ cu un venit anual de 60 cor.
3. Pentru conferință 10 cor.
4. Dela înmormântări unde va fi poftit 40 fl.
5. Locuință liberă cu grădină de un juger.
6. Doauă jugere islas cu drept de pășune pentru patru vite cornuto.

Alesul învățatoriu va avea să poarte agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial, precum și socoata bisericii și a cultului.

Pentru serviciile prestate înainte de ocuparea definitivă a acestui post comuna nu acoardă nici un emolument.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subșterne suplicile de concurs, adresate comitetului parohial, Prea On. Oficiu protopresbiteral din Buziaș și a se presenta în vre-o Duminecă sau serbătoare în sânta biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

1—3 [48] *Comitetul parohial.*

În conțelegere cu mine : *Ioan Pepa* protopresbiter.

Pe baza ordinațiunei Ven. Consistoriu diecesan ddo 13 Februarie 1903 Nr 70 B. ex 1903 se escrie concurs pentru ocuparea postului de preot în parohia de clasa III din comuna **Unip**, protopresbiteratul Buziașului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele :

1. O sesiune parohială constătătoare din 33 jugere pământ arătoriu clasa I.
2. Stola usuată.
3. Casa parohială spre locuință cu doauă chilii și plațul intravilan.

Alesul preot este obligat a da din toate beneficiile jumătate protesei văduve până la 31 Decembre 1903

Doritorii de a ocupa această parohie sunt avisați, ca recoursele lor instruate conform dispușețiunilor din vigoare, adresate comitetului parohial, să le subștearnă Oficiului protopresbiteral din Buziaș până la termenul indicat, precum și a se presenta în biserică în vre-o Duminecă sau serbătoare, însă nu în ziua de alegere, cu incuviințarea prealabilă a protopresbiterului concerninte, spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cântarea bisericească.

Dat din ședința comitetului parohial ținută la 17 Martie 1903. 2—3 [44]

Comitetul parohial,

În conțelegere cu mine : *Ioan Pepa* protopresbiter.